

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 10.

Állami iskolák Nagyváradon.

Messzire vezetne kifejtetni az elvi álláspontot az iskolák államosításával szemben. De Apponyi miniszternek klasszikus beszéde után, melyben a nemzeti irányu hitvallásos és községi jellegű iskoláknak nemcsak autonóm jogát, hanem a századokon át szerzett halhatatlan érdemeit is elismerte és az új törvényben illően honorálta, teljesen felesleges is. Itt a kérdésnek inkább csak pénzügyi oldalával akarunk foglalkozni.

Mindaddig, míg Magyarország 3458 községében egyáltalán semmiféle iskola nincs mindaddig, míg ezeknek a községeknek körülbelül 40.000 tanköteles gyermeke semmiféle oktatásban nem részesül, mindaddig, míg sok ezer községben csak nemzetiségi iskola van, — olyan előkelő kultur városoknak, aminő Nagyvárad is, az állam nagyobb arányú segítséget elfogadni nemcsak szegény, hanem nemzeti szempontból határozottan egyértelmű a büncselekménnyel. Olyanforma dolog, mint mikor az erős, egészséges testvér a nagybeteg édes testvérnek nyújtott tápláló falatot a saját maga részére kapkodja el. És ez a kérdésnek a pénzügyi része.

És így nem lehet feltétlenül helye-

selni a községi iskolaszékeknek a legutóbb tartott gyűlésében hozott azt a határozatát, amelylyel egyelőre a községi iskoláknak bár csak egy részét, azt is mintegy kísérletképpen óhajtja átadni az állam kezelésébe. Mert van ám a dolognak még egy ilyen fontos része, az autonómia kérdése, amelylyel elég kurtán végzett az iskolaszék.

Ebből csak egy kérdést ragadjunk most ki, a személyi kérdést. Ma azt választja meg az iskolaszék, akit akar; tehát bizva a választók bölcsességében, ma a Nagyvárad város polgárainak gyermekeit idevaló, fiatal, tettvágyó becsületes magyar tanítók és tanítónők tanítják és nevelik mind arra, amire egy ilyen fejlett kulturájú város közönségének a gyermekeit ránevelni kell és megtanítani szükséges.

Nem lehet kétség az iránt sem a jelen pillanatban, hogy az iskolák legfőbb öre, aki a magyar nemzeti népoktatás fényes korszakait megteremtő törvények megalkotásáról oly bölcs előre látással gondoskodott, szintén a város vezérférfiaihoz méltó szeretettel és jóakarattal fog gondoskodni e város gyermekeinek a neveltetéséről. Ámde változhatnak az idők, aminthogy változnak is s velük együtt az emberek is s igen könnyen megeshetik, hogy Nagyvárad városa iskoláit csupa öreg bácsikkal és nénikkel rakják tele merő finác politikából, hogy

az itteni magasabb fizetéssel hosszú szolgálataik elismerését és érdemeiket jutalmazza. S ez még csak a kisebbik baj; de még az is megeshetik, hogy idegen ajku tanítókat helyeznek ide, akik az esetleg jelentkező haza és nemzetellenes törekvések ellen nem csak nem kelnének ki, hanem annak tápot adnak és azt esetleg támogatni is fogják.

És mert gróf Apponyi Albert az ő látói lelkével a mai zürzavaros korszakban ezeket a könnyen bekövetkező jelenségeket már most előre látta, megüzente tanácsosával, hogy a város a községi jelleget lehetőleg igyekezzék megtartani.

Ezek a dolgok mindenesetre olyan komoly megfontolásra méltók, hogy jó lesz fölöttük még a »minden áron« államosítani akaró vezérférfiaknak is egy kicsit bővebben elmélkedni.

Bodnár János.

A kiegyezés A kiegyezési tárgyalásokat ma a miniszterelnökség palotájában tíz órakor folytatták. Napirenden elsősorban a vasuti tarifák voltak, mely oknál fogva magyar részről Szájbely udvari tanácsost és Csatáry igazgatót, valamint dr. Neumann udvari tanácsost is bevonták a tanácskozásba Délután ismét a fogyasztási adókat fogják tárgyalni.

A horvát koalíció ülése. A horvát koalíciós képviselők tegnap Tuskán György

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy történet.

Írta: Richard O'monroy.

— Junius hetedike! — mondta Giberni ezredes kedvetlenül, egy pillantást vetve a tisztasztal felett függő naptárra; — micsoda gyalázatos dátum.

— Miért? Hogy-hogy? — csodálkoztak a tiszték.

— Ejl ez a nap katonai karrierem legkínosabb jelenetére emlékeztet.

— Beszélje el, ezredes ur! Mi történt ezen a napon?

— Régi história ez már... Különben elmondhatom, ha olyan nagyon kíváncsiak vagytok rá. Nos hát... husz éves és alhadnagy voltam a 137-es dragonyos ezredben. 1871-ben történt a commune leveretése után. Ezredem akkor Villejuifben állomásozott. Ujanc voltam még pályámon, hiszen csak tíz hónapi katonai szolgálatra tekinthettem vissza; de micsoda tíz hónap volt az! Alig hagytam el a saint-cyri iskola padjait, augusztusban már Metzbe küldtek. Gyors egymásutánban következtek ezután Borny, Gravelotte, Saint-Sebastian, Coigny. Ezek után mint hadifogoly Németországba kerültem, ahonnan azonban csak hamar szabadultam s aztán vissza a puskatűz közelé! Az ivyi erősség bevétele, párisi utcai harcok, aztán megint a Páris körüli csetepa'ék.

Már kezdtem beleszokni a verekedés véres mesterségébe, mikor egyszerre vége szakadt mindeennek és a villejuifi egyhangú unalmas garnizonélet vette kezdetét. Kiállhatatlan napok voltak, elhihetik.

Egy reggel az ezredesem hivatott.

— Ön harminckét emberre egészíti ki a szakaszát, hadnagy ur — mondta az öreg ahogy beléptem — és kilovagol a Vicitre-erősséghez. Ott huszonkét communiardot vesz át, akiket Versaillesbe kísér. Figyelmeztetem önt, hadnagy ur, a küldetés nagy felelősségére. A feladat nehéz és nem veszélytelen. Mikor átveszi őket, ott töltsen golyóra a szemük előtt és mondja meg nekik, hogy élve vagy halva mind a huszonkettőt elviszi oda, ahova parancsolva van, tehát rájuk bizza, hogy melyikük akar utközben meghalni.

Utálatos parancs volt. Ha valaki nekem előbb megmondta volna, az arany vállrózsák még börtönört, fegyencfelvigyázót is csinálnak belőlem, talán más pályát választottam volna. Hanem hát a parancsnak engedelmeskednem kellett és így rögtön meg is indultam harminckét dragonyossal az erősség felé. Velem volt Baugirard nevű altisztem is.

Az erősség parancsnoka katonás rövidséggel intézte el a dolgot.

— Itt van a huszonkét fogoly és itt van a névjegyzékük. Figyelmeztetem hadnagy urat, hogy Malvina Pechard polgárnőre vigyázzon. Annak idején markotányosnő volt a 138. zászlóaljnál.

Ennyit mondott a vén ezredes, aztán tiszt-

telgett és sarkon fordulva ott hagyott a foglyaimmal.

Én mindenekeelőt sorra vettem a megláncolt foglyokat, aztán figyelmeztettem őket, hogy viseljék magukat engedelmesen, mert szigorú parancsom van rá, hogy az első renitenskedésre golyóval feleljek.

A dragonyosaimnak vigyázz-t vezényeltem és ott a foglyok szemei előtt töltöttem golyóra.

Az volt a markotányosnő, akire az erősség parancsnoka figyelmeztetett, ott állt a sor közepén. Gyönyörű, halványarcu, karcsu teremtés volt. Klasszikusan ivelt szemöldökei alatt két mély tűzű, csodaszép fekete szem villogott. Fején széles karimájú tollas baret volt, amely alól rendetlen fürtökben omlott alá homlokára szénfekete haja.

Képzeltetik, hogy milyen mély hatást tett rám ennek a teremtésnek látása. Mondhatom, hogy megrendültem.

A foglyokat kettős rendekbe állítottam fel, dragonyosaimmal körülvettem őket és úgy indultunk meg.

Rettentő hőség volt. A nap szinte perzselt, úgy, hogy csak nagyon lassan haladhattunk, ha nem akartam emberem felét kidőlni látni.

Volt a foglyok között egy Ledru nevű ember is, akinek egyik lába fájt és alig bírta vonszolni magát. Az a szerencsétlen még lassu menetben sem bírt velünk jönni. Megnéztem a névsorban a minősítvényét. Nagyon rossz leírása volt. Parancs szerint kardlappal kellett volna tehát előre hajszoltatnom. Én azonban szántam a szerencsétlent és a parancs dacára

elnöklésével ülést tartottak, melyen Tuskán kérdést tett az iránt, hogy vajjon a koalíció tovább is együtt akar-e maradni, vagy pedig a képviselők külön-külön tesznek előterjesztéseket? Az ülés a koalíció együtt maradását mondta ki.

Dessowff Arisztid és a horvát gyorsírók. A fővárosban az a hír van elterjedve politikai körökben, hogy a főrendiház elnöke nem rendel be horvát gyorsírókat a főrendiház ülésére.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 10.

Elnök: *Fusth Gyula.*

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a Ház megszavazza a borsavölgyi és a Duna—ipolyvölgyi helyiérdekű vasutakról szóló, továbbá az ipartanácsról szóló javaslatokat. Tárgyalás és hozzájárulás végett áttétetnek a főrendiházhoz.

Ifj. *Madarász József:* A határszéli községek ipari és kereskedelmi üzleteire vonatkozó kivételes vasárnapi munkaszüneti szabályoknak Petrozsén, Vulkán és Lupény községek területére nézve történt hatályon kívül való helyezéséről szóló miniszteri jelentésről tesz jelentést.

A Ház a jelentést elfogadja.

Madarász József: Jelentést terjeszt be Fiume és Susák vasárnapi munkaszünete tárgyában kiadott miniszteri jelentésről.

Héderváry Lehel: Keller István országgyűlési képviselő ellen Odeschalaki hercegnő hamis tanuzására való felbujtása címén indított eljárás. Az illetékes hatóság Keller István mentelmi jogának ez ügyben való felfüggesztését kéri, a bizottság csalást nem lát fennforogni, a kiadást javasolja.

A Ház Keller István mentelmi jogát ez ügyben felfüggeszti.

Következnek a

körvények.

A Ház elveti Mezőfi Vilmos mult ülésen beadott indítványát, mely szerint a belügyminiszter utasítsa arra, hogy az ősszel egy a gyülekezési egyesülési szabadság megvédésére egy törvényt terjesszen a Ház elé.

Nagy György: A sepszibikszádi nyomorúságban élő palgárok válságdíjának megtérítése érdekében beadott kérvényét pártolással ajánlja kiadni a miniszternek. (Helyeslés.)

Moskovits Iván: A válság összeg nagysága miatt egyszerű kiadást javasol.

A Ház *Nagy György* indítványát fogadja el.

Herman Ferenc: 88 vármegye március 15-nek nemzeti ünneppé való tételét kéri, a bizottság a kérvénynek pártolással való kiadását kéri. (Helyeslés.)

A Ház a kérvényt pártolással adja ki a miniszterelnöknek.

Moskovits Iván: Előterjeszti a kérvények 38. 39. és 40-ik sorozatát.

Több vármegye és szabadkirályi város az alkotmánybiztosítékok sürgős megalkotását kéri. A kérvény pártolással adassék ki a miniszteriumnak. (Elénk helyeslés.)

A szegedi katonai botrány.

Becsei Károly: Az 1905. év október 6-án a szegedi Kossuth szoborról az ottani közös katonaság a visszatartott katonák koszoruját fegyveres erővel a hatóság védelme ellenére eltávolította. A bizottság azt javasolja, hogy Szeged város kérvényével kapcsolatosan megbotránkozását fejezze ki a katonaság eljárása fölött. Utasítsa tovább a miniszter, hogy az alkotmánybiztosítékok közt hozzon olyan javaslatot is, mely szerint ilyen eset a jövőben meg ne történhessék.

Nagy György: Csatáry Géza tábornokot, aki az egész botránynak előidézője volt, jutalmul a király nemsokára altábornaggyá léptette elő (mozgás).

Id. *Madarász József:* Nagyon szép legény.

Nagy György: Szomorú helyzete van azoknak a honvéd tiszteknek, akik szívükben elkecserevedve látják az ilyen tetteket. Ellenben csak dicsőséget hozott azoknak a katonáknak, akik Kossuth apánkat megkoszorúzták. A honvédelmi miniszternek kell ebben a dologban intézkedni és indítványozza, hogy az iratokat a Ház asztalára tegyék le, hogy lássák milyen vizsgálat történt ebben a dologban (Helyeslés).

Visontai Soma: Nem tartja kielégítőnek a kérvényi bizottságnak álláspontját. Lehetetlenség, hogy egy a durván megsértett nemzeti érzület csak a jövőben megalkotandó törvénytől nyerjen elégtételt.

Gáth Antal igazságügyi miniszter: Ez az eset 1903-ban volt. Ami azóta történik. Azok az események eléggé indokolják, mert, hogy ne fogadjuk el *Nagy György* indítványát, hanem a kérvény bizottság javaslatát fogadjuk el.

Ráthay László: Lehet már szólanom?

Fusth elnök: Nem lehet, a vita be van zárva.

Becsey Károly előadó felszólalása után a Ház *Nagy György* indítványát fogadta el.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja.

A jász-kunok kiváltságai.

Herman Ferenc előadó: Ismerteti a kérvények 43-ik sorjegyét. A jász-kunok beadott kérvényét: Az 1715. XIV. t.-c. végrehajtását vagyis kiváltságaikért való kármentesítést a bizottság pártolással ajánlja kiadni a kérvényt.

Abrahám Dezső: Előadó javaslatát pártolja.

Szünet után.

Nagy Dezső a kérvények 43-ik sorozatánál Dalmácia visszacsatolását kérő kérelmekre azon nézetének ad kifejezést, hogy a jelenlegi horvát viszonyok nem tolhatják hátrább Dal-

is enyhítem nyomorúságán. Feltétem egy vezetőklő hátára.

A foglyok között láthatólag jó hatást szült irgalmasságom. A komor arcok valamennyire kiderültek. Fel akartam használni a kedvező alkalmat feladatomban terhének megkönnyítésére és parancsot adtam az altisztnak, hogy oldja meg valamennyi fogoly csuklóbékóját.

Igy haladtunk azután tovább a rettenetes hőségben. A láncok levétele természetesen ropant könnyebbülést szerzett a szerencsétleneknek. Egy kis falun keresztülhaladva megállottunk a korcsma előtt és valamennyi fogolynak vízzel kevert vörösbort adtam, hogy egy kicsit felüdüljenek.

Mindezt pedig a foglyok látható háláérzettel fogadták s így alapos kilátásaim voltak rá, hogy minden baj nélkül érünk el Versaillesbe.

Csak a markotányosné maradt megközelíthetetlen. Az a gyönyörű teremtés semmi enyhítést sem fogadott el. Békóját nem engedte levétetni, az italt pedig visszautasította.

MIT IGYUNK?

gyünk mohai
gyünk mohai
gyünk mohai
gyünk mohai

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

gyünk mohai
gyünk mohai
gyünk mohai
gyünk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél és légsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavas ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt megkíméltek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett á bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjellegesebb orvosi szaktudományok által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás vizéről, sőt a szódavízénél is előbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskiszűrés. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Főraktár: **KISS KÁROLY** úrnál Nagyváradon.

Kedvelt borvíz!

mácia visszacsatolásának kérdését. Tiltakozik a dalmát képviselőknek a Reischratban felolvasott óvásuk ellen.

A ház a kérelmet pártolólaga adja ki koránynak.

A bejelentett interpellációk elmaradtak s így az ülés fél két órakor véget ért.

A miniszter és az aratás.

Feloszlatják a munkástartalékot.

Az évek óta tartó és folyton fokozódó munkás-mizériák némi enyhítése végett a földművelésügyi miniszter állandóan munkástartalékot tart fenn, hogy az esetleg előforduló sztrájk esetén azonnal lehessen folytatni az általa fenntartott tartalékkal a félbe hagyott munkát.

Az idén erre a tartalékra igen nagy szükség igérkezik, mert a munkásmozgalmak erősebb hullámzásokat öltöttek, melyek közt nem egyszer hangzott a fenyegetőzés az arató sztrájkjal.

Alig kezdődtek meg az aratási munkálatok, máris fordultak elő esetek, amikor munkabéremelést követeltek a munkások.

A munkaadók azonban ez ideig nem engedték elmérgesedni a dolgot, azért mindjárt kezdetben azon voltak, hogy létesíteni tudják a békés kiegyezést. Ez még ezideig mondhatni igen szépen sikerült is. A békés megegyezések létrehozatalában nagyrészt volt a főszolgabíráknak különösen, akik megtudták győzni a munkásokat arról, hogy túlzott követeléseiket a jelenlegi körülmények között nem tudhatja teljesíteni, mert a föld termése nem engedi.

A munkások ennek következtében sok helyen a méltányosság szempontjából el is állottak a túlzott követelésektől s a munkaadók pedig tőlük telhetőleg eszközöltek is némi béremeléseket.

Ez a békés egyetértés az eddigiek után valószínűleg teleslegessé fogja tenni a munkástartalék igénybevételét.

csapattal, a hátam megett egyszerre egy sikoltás hallatszott s mindjárt utána egy lövés dördülése rázta meg a levegőt.

Rögtön oda vágattam.

Szegény Chambenoit ott feküdt vérbefagyva a lovai lábai alatt. A hátába egy lőr volt bele-döfve.

A markotányosné műve volt. Valahogy kiszabadította az egyik kezét és ledöfte szerencsétlen legényemet.

A bünt azonban nyomon követte rögtön a büntetés is.

Az altiszt, mikor Chambenoit kiáltását hallotta és a nyeregből lefordulni látta, szó nélkül kivonta revolverét és agyonlőtte a gyilkos markotányosnőt. Az asszony ott ült holtan is a nyeregben, mert oda volt kötözve a lóhoz.

— Bocsánat, hadnagy ur! — dadogta sápadtan az altiszt — igazán nem tudom, hogyan sült el a revolverem . . .

Délután négy óra volt, mikor Versaillesbe értem szomorú menetemmel.

— Kapitány ur! — jelenttem egy potrohos csendőrtisztnek, aki szállítmányomat átvette — huszonegy fogoly és egy halott! . . .

— A számadás helyes! — felelte a csendőrkapitány röviden. — Köszönöm, hadnagy ur! . . .

— Hát ezért utálatos napom nekem július 7-ike. Értitek? — fejezte be Giberny ezredes elbeszélését.

A megye aratási viszonyaira különben teljesen megnyugtató az alispánnak dr. Miskolczy Ferencnek távirati jelentése, melyet tegnap a földművelésügyi miniszterhez intézett.

A miniszter előzőleg a tegnapi nap folyamán táviratilag kérdést intézett az alispánhoz. A távirat szövege a következő volt:

Jelentse táviratilag, az aratás menete olyan-e, hogy a munkástartalék feloszlatható-e?

A földművelésügyi miniszternek e táviratára az alispán a következő távirattal felelt még a délelőtt folyamán.

»Feloszlatható.«

Az alispánnak e szűkszavú távirata jellemzi legjobban a megyében folyó aratási munkálatokat, mert az alispán minden legkisebb munkásmozgalmról értesülve van. A jelentés szerint pedig olyan veszedelem, mely idegen munkások igénybevételét kívánná, nem fenyegeti az aratást.

Az alispán távirata után, melyet valószínűleg minden alispánnak meg kellett tenni, valószínűleg fel fogják oszlatni a munkástartalék nagyobb részét.

Levél Amerikából.

A gyors meggazdagodás beteges vágya millió és millió embert csalt már ki az újvilágba, mely lassanként ép olyan új lesz a kivándoroltak előtt, mint a szülőföld maga. A kivándoroltaknak másik része is van és ez a rész a büntetés elől menekültek serege, harmadik is van, ez azonban olyan élelyeszőn csekély, hogy említésre sem tartják méltónak, pedig ezek között inkább vannak említésre méltó egyének.

A harmadik rész azok tábora, akik úgy mennek Amerikába, mintha tisztító tűzbe mennének tisztulni egy olyan büntől, melytől idehoz az ő sajátságos felfogásuk lehet, hogy gyöngeségük miatt nem tudhattak szabadulni.

Most egy ilyen magyar embertől levél érkezett Amerikából, hova azért ment ki, mert idehaza a rossz társaságok miatt a munkátlanságra, csavargásra és öreg szüleinek szipolyozására jutott. Hiába volt minden kísérlete, az embernek megszokott bűnétől nem tudott menekülni.

Kerekes Edének bivják a kivándorolt embert. Nőtlen fiatal erőteljes férfi. Idehaza örökös kényelemben élt. Nem volt teljesen romlott ember, mert folyton bántotta a lelkiismerete azért, hogy szüleinek nyakán él s azok őt mégis szeretik.

A fiatal ember április elsején egyszerre minden hosszas tervezés nélkül kijelentette, hogy kimegy Amerikába.

Kerekes ki is jutott az újvilágba s ott egy magyar emberhez állott be inasnak, azonban a munka igen nehéz volt s a fizetés nagyon kevés. Innen eltávozott a fiatal ember s munkát keresve gyalog járt be nagy távolságokat anélkül, hogy valami tájékozottsággal bírt volna.

Napokig járkált lakatlan helyeken, hóval fedett mezőségeken, vasúti töltések mentén, azonban eredménytelenül. Bolyongásában eltévedt. Kimerülten egy vasúti töltés mellé roskadt s ennek köszönheti menekülését. Egy tehervonat vezető személyzete felvette Kerekest a vonatra és enni, inni adott neki. Kerekest annyira elfogta a keserűség ekkor, hogy egy folyó felett öngyilkossági szándékból kiugrott a vonatból. Szerencsére semmi baja sem történt, mert — mint írja — a jóangyalok védelmezték.

Sok valóságos gyermekmesékbe illő viszontagságos ut után végre egy pipagárban kapott munkát, heti 6 dollár fizetés mellett.

Levelében írja, hogy meg van elégedve sorsával és mihelyest tisztességes munkásember lesz belőle, vissza fog térni Magyarországra, mert mint naplopó nem akart szennyfoltja lenni hazájának.

Levelében sajnálja Magyarországot és igéri, hogy oda kint is igaz és hű hazafi marad.

Bár így gondolkoznék minden kivándorolt.

Szabad gondolat és szabad kosztolás.

Van nagy bánat Izraelben — akarem mondani a Társadalomtudományi Társaságban.

Ez a kisdéd társaság ünnepet akart rendezni az észtl elszabadolt gondolatnak s az ünnep színhelyül nem talált alkalmasabb helyet: mint Magyarországot. Azt hitte, itt már is úgy gondolkozik, mint ők, szabadon a józan észtl. Volt is rá némi alap. Kristóffy szabad gondolata volt a belügyi kormány, Vészi osztálytanácsos s minden öklömnny Jakab zsebe duzzadt a szubvenciótl — itt lehet olyan ünnepet rendezni, hogy jóllakik minden összeszaladt szabadgondolkodó.

A programm következőképp lehetett összeállítva:

A vendégeket fogadja a miniszterelnök.

Disztrakoma a Bacchos-pincében.

Felolvasó ülés Pikler elnöklete alatt.

Potya vakolás a Hungáriában.

Diszülés a belügyminisztériumban; hódolat a szabad gondolatnak.

Hódolat a szabad vacsorálásnak a Pannóniában.

Jakabok üdvözlő menete, Vészi testvér vezetése mellett.

Külön vonaton meglekinése a szabadgondolat vidéki fióktelepeinek, köztük Nagyváradnak.

Kormányköltségen vakolás a temetőárka mellett, a Rulikovszky-ut elején; étehdordó testvér Somló Bódog.

Folytatólagos fekete kávévakolás az Emkében.

Iskolaszéki diszülés Dóri testvér és Pelcséder Ágoston, (vagy Ágoston Péter: mindegy) társelnöklete alatt.

Mindez persze kormányköltségen, mert szerintők minden szabad, a gondolat is, állam pénze is.

Közbejött azonban egy nem várt eset. A nemzet kibékült a királlal, a Mór és a Jakab megtették kötelességüket s a Mór és a Jakab elmehettek. Közledeett az ünnepély kitűzött ideje, de nem közeledeett a megálmódott potya pénz sehonnán.

Végre megkérdezték a kormányt s ez kereken kijelentette, hogy haszontalanságokra nem hajlandó kidobni az adófilléreket s a szabad gondolkodók gondolkodhatnak mindenről szabadon, csak éppen a potyázásról nem. Nem lesz sem disztrakoma, sem a kormány által leendő fogadtatást. Fogadja a vendégeket az, aki idehívta; aztán fizessen is.

Fizetni? Azt már nem!

A magyarországi szabadgondolkodók megállapították, hogy nem fognak itt kongresszust tartani idegen elvtársaikkal, hanem mennek jobb hazába. Ha nincs szabad kosztolás, mi a tatárt ér akkor a szabad gondolat?

Mennek tehát testvéri keblekre és zsebekhez, idegen földre, ahol szabad a gondolat és szabad a kosztolás. Mennek — talán Nagyváradról is. Mennek, mennek, — csak az a baj, hogy megint visszajönnek.

Errefelé még mindig vannak az övéknél is türesebb fejek, amelyeknek imponálhatnak.

*

UJDONSÁGOK.

* Lányi püspök a főrendiházban.

Dr. Lányi József tinnini püspök, nagyvárad kanonok tegnap Budapestre utazott a főrendiház ülésére. A jeles főpap pénteken a fővárosból Kalocsára utazik Várossy Gyula érsek látogatására.

* **Az új főigazgató.** Nátafalussy Kornél halálával megüresedett a nagyvárad kir. tanfelügyelői szék. A főigazgatói teendőket azóta ideiglenesen Novotny S. Alfonz főgymnáziumi igazgató látta el. Általános érdeklődést keltett, hogy ki lesz kinevezve a tankerületi főigazgatói állásra. Hir szerint a megüresedett állás legközelebb be lesz töltve. Ugyanis a »Kei Értesítő« jelentése szerint dr. Vass Bertalan, a pécsi katolikus főgymnázium igazgatója legközelebb tankerületi főigazgatóvá fog kineveztetni. Az új főigazgató a hazafias magyar cisztercia-rend egyik legképzettebb tagja és valószínűleg a nagyvárad tankerület élére fog kineveztetni.

* **Tanítók eskütétele.** Az új közoktatási törvény szerint az összes tanítóknak esküt kell tenni. Néhány nappal ezelőtt a községi iskolai és az orth. izr. iskolák tanítói tették le az esküt. Tegnap ismét ilyen ünnepélyes aktus folyt le a városház bizottsági termében. A r. kath., gör. kath. és gör. keleti tanítók, továbbá egy községi iskolai tanító, egy ev. ref. és egy ág. hitvallású tanító tették le az esküt. A kir. tanfelügyelőség képviselőjében Kiss István segédtanfelügyelő, az iskolafentartók részéről pedig Rimler Károly polgármester, dr. Vuoskics Gyula r. kath. esperes, Gencz János g. kath. Horváth Endre g. keleti lelkész, Sulyok István ev. ref. esperes és Matérny Imre ág. ev. lelkész voltak jelen. A tanítók közül legtöbben a róm. katolikusok voltak. Az eskütétel előtt a tanítók a Hymnust énekeltek. Az eskü letétel után Kiss István segédtanfelügyelő buzdító beszédet intézett a tanítókhöz. Magyarázta az új törvény szellemét s mit kíván a törvény a tanítóktól s mily előnyöket nyújt nekik, üdvözölte őket s reményét fejezte ki, hogy a hazafias és vallásos nevelés apostolai lesznek. Az eskütétel ünnepélye a Szózat eléneklésevel ért véget.

* **Nem kapott engedélyt.** Salamon János volt békés-csabai vendéglős a Nagyváradon, a Nagypiac téren egy 20 méter hosszú deszka bódében villamos mozgófénykép előadásokat akart rendezni. Gerő Ármán rendőrkapitány azonban a kérelmet elutasította, azon indokból, mert már be van rendezve a Pannónia souteiraijében az Uránia mozgófénykép színház, amelyet nagy befektetéssel létesítettek s díszesen berendeztek. Az Uránia életképessége a várost is érinti, mert három évre évenként 100,000 hektowatt áram fogyasztására kötött szerződést a városi villamos teleppel. A rendőrkapitány elutasító végzését Salamon János megelégedett, de valószínűleg a tanács is elutasítja a felelőbe.

* **Műtanrendőri bejárás.** A nagyvárad városi villamos vasut a Szent László-tér és várad-velencei vasutállomás közötti vonalán a forgalom gyorsítása céljából újabb kitérőket épített Kossuth-utcán és Kolozsvári-utcán. Az új kitérők műtanrendőri bejárását tegnap délelőtt tartották meg Dubszky Alfréd műszaki tanácsos alnöktele alatt, a keresk. miniszter küldött le a bejáráshoz, amelyen Nagyvárad város és a városi vasut részvénytársaság képviselői voltak jelen. Legközelebb már több

kocsi fog közeledni a Szent László-tér és a velencei vasut állomás közötti vonalon. Az új kocsi már megérkeztek. A nagyvárad és a várad-velencei vasut állomás között a jövőben is csak annyi kocsijárat lesz, mint eddig, hanem az új kocsi a Szent László-tér és a Hajó-tér között közlekednek, tehát nem a vasuton utazó, hanem a helybeli közönség részére lesz berendezve.

* **Tanítói pályázat.** Az érmihálytaivai (Biharmegye) róm. kath. kántor-tanítói állomásra 1907. július 21-ig pályázat hirdettek. Javadalmazása 16 kat. hold 630 négyzetöl szántóföld, 1584 négyszögöl rét haszonélvezete; 361 korona 80 fillér készpénz félévi részletekben, mise alapítványok után 3 korona 60 fillér, továbbá 600 lélek után stóla és szabad lakás. Pályázók kérvényeiket az érkeserői (u. p. Ersemjén) plébánia hivatalhoz küldjék be.

* **Anyagi támogatást a háztartási iskolának.** Christó Miklósné Dús Ilona az Apolló épületben már berendezte háztartási iskoláját, amelybe a város fiatal leányai, a jövő gazdasszonyait fogják beavatni a háztartás ezerféle titkaiba. Az iskola célja nem csak az, hogy a vagyonos szülők leánygyermekéi szerezzenek ott alapos kiképzést a háztartás teendőiben, hanem szegény szülők gyermekeinek oktatását is tervezi, akik nem képesek a tandíjat fizetni. Hogy ilyen tandíjmentes növendékeket is felvehessen Christóné házaspótló iskolájába, e végből fordult beadvánnyal Nagyvárad városához, amelyben kéri, hogy a város anyagi segélyvel támogassa. A tanács legközelebbi ülésén foglalkozik a kérelemmel.

* **Színészet és a kultuszminiszter.** Még 1906. november 26-án foglalkozott a képviselőház a színészet ügyével. A ház akkori intézkedéséről a belügyminiszter most körrendeletileg értesíti minden vármegye és város törvényhatóságát. A határozat értelmében a belügyminiszter a színészeti ügyeket saját tárcája ügyköréből a vallás és közoktatásügyi miniszter körébe utalta át. Eszerint a jövőben a m. kir. operaház, a budapesti és kolozsvári nemzeti, az országos színész egyesület és a vidéki színészet ügyei, ugyiszintén a vidéki igazgatók előadási engedélye és segélyezése nem a belügy, hanem a kultusz miniszter hatáskörébe tartoznak.

* **Halálos villámcsapás.** Tegnapelőtt délután óriási vihar vonult keresztül Biharmegyén. A vihart óriási szél előzte meg, mely igen sok kárt okozott. Égi háború azonban itt Nagyváradon csak az éjszaka folyamán volt, ami nem okozott kárt. A vidéken azonban már emberéletben is tett kárt. Így Örvénd község határában leütött a villám s az ott burgonyát kapáló Székely Mihályt megölte. A vihar oly gyorsan támadt, hogy Székely nem tudott előle menekülni s így érte a szerencsétlenség.

* **Nagy Miklós öngyilkos.** A »Vasárnapi Ujság« egykori hírneves szerkesztője, tegnap délelőtt tragikus módon halt meg. Kaplony-utca 9. számú lakásán kilenc miliméteres revolverével halántékon lőtte magát és azonnal meghalt. Körülbelül két év előtt megvált a »Vasárnapi Ujság« szerkesztői állásától s a nyugdíjból élt, amelyet a kiadójától kapott. De azért érdeklődött a közügyek iránt s úgy a politikai, mint az irodalmi eseményeket figyelemmel kísérte. Ma délelőtt ott volt nála dr. Lengyel Lajos orvos, aki régi ismerőse volt. Nagy Miklós megkérte, hogy vágja ki a tyukszemét. Az orvos teljesítette kívánságát. A yukszemoperáció közben Nagy Miklós cseve-

gett az orvossal közömbös dolgokból. Operáció után az orvos távozni készült, de Nagy Miklós marasztalta:

— Maradjon még, kérem; csevegjünk.

— Sietős dolgom van, — felelt az orvos és kalapját, botját vette kezébe.

— Tudja mit, doktor, nézzen be a szomszéd szobába a fiamhoz. Azt hiszem rosszul érzi magát.

Az orvos benyitott a szomszéd szobába, ahol dr. Nagy Dezső postai segédtitkár lakott. De alig tette be maga mögött az ajtót, durván hallott Nagy Miklós szobájából. Azonnal visszafordult s Nagy Miklós tiával együtt berohant a szobába. Nagy Miklós ott feküdt átlótt halántékkal holtan. Nagy Miklósnak négy gyermeke van, akik közül csak dr. Nagy Dezső postatitkár lakik Budapesten.

* **Sziniestély a Püspök-fürdőben.** Érdekes műélvezetben lesz részük ma, csütörtökön a Püspök-fürdő vendégeinek. Szentkatalonai Demény Albert budapesti szavalómester. A pompásabbnál pompásabb monológok egész tömegét adja elő, azonkívül a költészet gyöngyeitől szaval egyes darabokat s a klasszikus szindarabokból részleteket. Aki meghallgatja igazi műélvezetben lesz része. Az előadás este 8 órakor kezdődik. Akik kellemeesen szórakozni kívánnak, jól teszik ha meghallgatják a jeles művész előadását. A Püspök-fürdő előzékeny bérlője Kernáts János kitűnő ételekkel és italokkal szolgál, hogy a szellemi élvezet mellett minden igényeit kielégítse vendégeinek.

* **Megtévelyodott urinó.** Tegnap délután Nagyvárad egyik előkelő női tagját az elmeegógyintézetbe szállították. Az intelligens nőn egyszerre örülségi jelenségek mutatkoztak, úgy hogy a család tagjai kénytelenek voltak az elmeegógyintézetbe szállítani. A sorstól oly kegyetlenül sujtott nő két évvel előbb ment férjhez társadalmunk egyik előkelő tagjához, akivel békés családi életet élt. Házasságuknak 18 ik hónapjában a nő öngyilkosságot akart követni, melyet akkor a család tagjainak sikerült megakadályozniok. Az öngyilkosságot is a miatt akarta elkövetni, mert családja között és közötté igen sok nézet eltérés volt, mely miatt sokat szenvedett. A tévely tegnap délután volt észrevehető a nőn s később annyira erősbödött, hogy úgy magára, mint környezetére veszélyes volt. A betegség lehet, hogy a sok nézeteltérés következtében beállott neuraszténikus baj, azonban egész bizonyossággal még nem megállapítható. Az orvosok véleménye szerint a szerencsétlen nő állapota veszélyes, gyógyíthatóságára nézve kezelői nem adnak kedvező felvilágosításokat.

* **Trachoma a szalárdi járásban.** A szalárdi járásban most állították össze a trachomás betegülésekről szóló kimutatást. Eszerint a járásban összesen 4 trachoma eset fordult elő, melyből egy Belényesből lett áthozva. A négy beteg közül egy meggyógyult s három gyógyuló félben van.

* **Favágás villamos erővel.** Vadász és Grósz nagyvárad kocsikészítők egy új vállalatot honosítanak meg Nagyváradon. Faaprító gépeket szereznek be, amelylyel a házaknál gyorsan teljesítik a tűzifa felvágását. A gépeket villamos erőre rendezik be. A vállalkozók beadványt intéztek Nagyvárad városához, amelyben kéri a tanácsot, hogy a városi hivatalokban szükséges tűzifát velünk vágassák. Hajlandók egyelőre ugyanolyan árért teljesíteni a favágást, mint amily összeget eddig fizetett a város a fa vágásért; később azonban ha az üzemi költségekkel tisztában lesznek, leszállítják a favágás árát. A villamos erőt a városi

villamos telep szolgáltatja, így a városnak a fávágásért fizetett összeg egyrésze visszatérül. Felemlítik, hogy tisztán nappali áramfogyasztók, tehát hasznot hajtanak a villamos telepnek.

*** Az államellenes tanítóktól megvonták az államsegélyt.** Az e havi megyei közigazgatási bizottság ülésében a miniszteri leirat tudatta, hogy a hazafiatlan román tanítók szubvencióját be fogja szüntetni. A miniszter ez intézkedését most foganatosította is és rendeletet intézett az adóhivatalhoz, mely szerint a pelbárthidai görög keleti tanító évi 200 korona állami korpótlék, valamint a barakonyi görög keleti tanító 200 korona kor- és 150 korona személyi pótléka június végétől tovább nem utalható.

*** Rejtélyes öngyilkosság.** Tegnap délelőtt borzalmas módon vetett véget életének Weisz Márton kismarjai 58 éves kereskedő. Az öngyilkosságról tudósítónk a következőket jelent: Weisz családja körében ebédelt mikor egyszerre minden ok nélkül felállott az asztaltól és az udvaron kezdett sétálni. Néhány percnyi séta után, mielőtt még megakadályozhatták volna, beleugrott a kutba. A mentésére elősietők már csak haltestét tudták kihuzni a kutból. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

*** Villamos a fürdőkhöz.** A fürdői villamos vasut felépítésének előmunkálatai rohamosan haladnak a megvalósulás felé. Az engedélyesek Hankovits Ferenc és Tóth Ferenc tegnap ez ügyben beadványt nyújtottak úgy a megye alispánjához, mint a városi tanácshoz. E beadványokban tudják az engedélyesek, hogy a közigazgatási bejárás mielőbbi foganatosítása végett a vasut terveit tegnap felküldték a kereskedelmi miniszternek.

*** Névváltoztatások.** Weiszberger Lajos nagyváradlakos vezetéknévét »Váradlakos«-ra változtatta. — Lichtmann Márton piskolti lakos úgy a maga, mint gyermekeinek nevét belügyminiszteri engedéllyel László-ra változtatta.

TÁVIRATOK.

A német császár és az orosz cár találkozása.

London, jul. 10. A Morning Zsader kopenhágai tudósítója jelenti Vilmos császárnak kopenhágai látogatása alkalmával a császár kíséretének több tagjával beszéltem a német császár és orosz cár találkozásáról. Összes értesüléseim megegyeznek abban, hogy a két uralkodó találkozni fog, de a találkozás napjáról és helyéről még mit sem tudnak a német császár környezetében, mert a két uralkodó maga levelez egymással.

Leégett színház.

Budapest, július 10. Kauton közelében lévő Tánking színházban tegnap este az előadás alatt eddig ismeretlen okok miatt tűz támadt, melyből kifolyólag 500 ember halálát lelte 100 pedig súlyosan megsebesült.

Merénylet egy rendőrfőnök ellen.

Varsó, jul. 10. Radomben tegnap a rendőrfőnök kocsjára egy magánlakásból bombát vetettek. A lovak megsebesültek, a kocsi elpusztult. A rendőrfőnöknek, a kocsisnak és a kísérő kozákoknak semmi bajuk sem lett. Egy gyermek megsebesült. Sok embert letartóztattak.

NYILTÉR.

Dr. Krüger Aladár
ügyvédi irodáját
Szalárdi (rég. Posta)-utca
7. sz. alá (saját házába)
helyezte át.

Dr. Krüger Jenő
ügyvédi irodáját
Szalárdi-utca 7. sz. alatt
megnyitotta.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zefír ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a hírneves Engelhardt-téle Carlsbadi cipőkből.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, július 10.		
Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — — —	9.10
Zab okt.	— — — — —	8.10
Tengeri májusra	— — — — —	6.15
Tengeri jul.	— — — — —	8.31

Értéktőzsde.

Budapest, július 10.		
Osztrák hitelrészvény	— — —	651.50
Magyar hitelrészvény	— — —	750.25
Lezámitoló bank	— — —	492.—
Rimamurányi	— — —	54.25
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	660.25
Közuti vasut	— — —	542.75
Városi villamos vasut	— — —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 július 10-én.		
Magyar aranyjáradék 4%	— — —	111.20
Magyar koronajáradék 4%	— — —	92.90
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	93.—

Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar nyereségy-kölcsön	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	144.—
Osztrák járadék papírban	97.25
Osztrák járadék ezüstben	99.—
Osztrák járadék aranyban	116.—
Osztrák korona járadék	97.25
18+0. oszt. államsorsjegyek	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	18.15
Magyar hitelbank részvény	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	660.—
20 frankos frankos (Napoldor)	19.12
Német birodalmi márka	117.77
London vista	240.67
Páris vista a	95.70
20 márkás arany	23.52

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1907. július 8. napján tartott vásárban eladott természetek és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 1-ső	19.20	19.—	Kétszeres buza	15.80	15.60	15.40	Rozs	14.60	14.40
14.20	Árpa	13.20	13.—	12.80.	Zab	14.40	14.20,	14.—	Tengeri
10.80	10.60	10.40	Borsó	38.	Leence	44.—	Bab	28.—	Köleskása
40.—	Burgonya	8.—	100 kiló lángliszt	34.80	Zsemlyelisz	33.80	Fehérkenyerliszt	33.—	Barnakenyerliszt
30.80	Széna fuvarral	5.40	Szalma fuvarral	1.20	Só	zott szalonna	156.—	Zsup-szalma	14.—
A'om-szalma	10'	1 köbméter bükkfa	8.50.	Tölgyfa	8.50	Cserfa	8.50.	1 kiló marhahus I. o.	1.44,
kila marhahus II. o.	1.36	kiló marhahus III. o.	1.28	1 liter ó-bor	1.—,	1 liter új-bor	80.—	liter pálinka	—.
72.	1 liter szilvapálinka	1.60,	1 liter szesz	2.—	1 m. kőszó	21.80.	1 mm. nyers faggyu	80.—	1 m. m. olvaszt. faggyu
96 —.	1 mm. szappan	52.—	1 mm. birka gyapju	—.	1 m. m. magyar gyapju	1 mm. —.	hltr. -bor	64 —.	1 hltr. ujbór
38	1 m. m. mész	1.80	1 mm kemény faszén	5	1 mm. puha faszén	3.	1 — hltr. kendermag	—.	1 hlt. köles
—.	1 hltr. repce	—.	1 hltr. dió	38 —	1 hltr. mogyoró	—.	1 hltr. aszalt szilva	76.—	1 kg savanyu káposzta
20	1 kg szalonna nyers	1.44	1 kg sertésbőr	1.56	1 kg vereshagyma	14.—	1 kg fohagyma	—	40
1 kg bors	2.20	1 kg paprika	4.50	1 kg barna kenyér	18.—	Egy liter kőolaj	—	44	

Marha ártáblázat. 1907. évi július 8-9.

1 pár I-ső rendű jármos ökör	700—900	korona
1 pár II-od rendű jármos ökör	600—820	korona.
1 pár III-ad rendű jármos ökör	550—650	korona.
1 drb fejős tehén	240—480	kor., 1 drb vágó ökör
300—500	kor.	1 drb. vágó tehén
250—410	ökor	1 drb veres borju
42—60	kor.	1 drb. fél éves borju
80—110	kor., 1 drb egy éves borju	90—200
kor., 1 drb két éves borju	110—260	korona.
1 drb hizott sertés	126—130	kor., pár fél éves sertés
40—62	kor., 1 pár egy éves sertés	75—96
kor., 1 pár két éves sertés	120—170	korona.
1 drb. igás ló	170—270	korona.
1 pár ökörbőr	90—120	kor., 1 pár tehénbőr
60—90	kor.	1 pár borjubőr
16—20	kor., 1 pár ló bőr	40—60

Forgalmi kimutatás 1907 július 8-9.

Tiszta buza körülbelül 120 htl — Kétszeres buza 60 htl Rozs 70 htl Árpa 40 htl Zab 40 htl Tengeri 30 htl burgonya 20 htl.

Lábajószágok Hizott sertés mintegy 60 félhizott 204 drb 2 évesből feljebb 162 drb 1 évesből feljebb 149 Süldő 145 drb malacz 62 drb. Vágó marha 113 drb Jármos ökör 240 drb Fejős tehén 392 drb borju 398 drb bivaly 18 drb juh és kecske 95 drb Ló 726 darab.

A marakkói sáskairtás. A földművelésügyi miniszter körrendeletileg tudatta minden vármegye alispánjával, hogy a marakkói sáskairtásra vonatkozó törvény június 25-én életbe lépett. Ugyanekkor felhívja az alispánt a miniszter, hogy a törvény intézkedéseit szigorúan foganatosítsa, nehogy a sáska elhatalmasodva beláthatatlan károkat okozzon.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irtá: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 76.

Mit akarhat még? — gondola Lensky és indulatosan kezdett dobolni az asztalon, míg sokat mondó pillantást vetett az ajtóra.

Assanow párszor zavartan köszörülte a torát s végre megszólalt:

— Kénytelen vagyok befejezőképen még egy kényes pontra térni, a — pénzkérdésre. Nővérem határozottan lemond minden pénzbeli segélyről az ön részéről, Boris Nikolajewitsch és szigoruan arra akar szoritkozni, a mit saját vagyonából tehet.

Erre feltortyant Lensky:

— És ön ezzel egyetértett, elfogadta ezt? — rivallt rá sógorára.

— Nem tartottam volna összeférhetőnek nővérem méltóságával, ha másként akart volna cselekedni! — felelé Assanow.

Lensky szokásos indulatos mozdulatával kapott mindkét kezével halántékaihoz:

— Az ördögbe! Hagyjon békét üres méltóságával, — kiáltá türelmetlenül, — ki sem állhatom ezt a szót — phrázis, pa. ádés ló, mely mitsem jelent . . . A saját vagyonából akar élni — az én szegény, elkényeztetett Natáliám, — hisz ez örültség, egyszerűen lehetetlenség! Ön ugyan fivére, de azért nem ismeri . . . ezt a gyöngéd, hidegtől-melegtől óvott melegházi növényt! Hisz ő egyszerűen önkre megy, ha nincs mindene, amihez hozzá szokott!

— A legjobb akarattal sem vehetném rá, hogy öntől valamit elfogadjon, — viszonzá Sergely komolyan.

— Nem-é? — kiáltá Lensky és öklével

nagyot ütött az asztalra. — Hallja, Sergej Alexandrovitsch, ön nemcsak kegyetlen, hanem ostoba is egyszersmint. Ha tőlem nem akarja elfogadni, hát szedje rá, hitesse el vele, hogy jószágának jövedelme gyarapodott, hogy a bőrzén játszott a pénzével és nyert vele, vagy mit tudom én — akár mit. Asszonyokkal az olyan könnyű — különösen vele, szegény feje! — ki soha meg nem tudta tanulni a külső löbbséget az ezer és tíz rubel közt . . . de rá kell erőszakolni a pénzt — érti — akár mi módon, mert szüksége lesz rá! Es érte meg, hogy nem lesz gondja rá, hogy a pénzt elfogadja, botrányt csinálók és törvényes váláshoz kötöm magam!

Egy pillanatig Assanow hallgatott — aztán csendesen mondá:

— Legyen, gondom lesz rá, hogy úgy legyen a mint ön akarja. — Azzal felállt és kezét nyújtott.

Lensky visszautasította

— Hogyha ezt, köztünk nem létezhetik barátság. A nagy »szoigálat« után mit nekem tett, az efféle negélyezések undorítók.

— Ön csalódik, ha azt hiszi, hogy én vettem rá Natáliát a válásra, — erősíté a herceg. — De természetesen, mint lelkiismeretes ember, nem igen szólhattam elene!

— Lelkiismeretes ember! — persze, a hőhérok is lelkiismeretesek — tudjuk régen — mormogá Lensky és nagyot toppantott lábával a földre. Nos, majd meglátja mit mivel! — De hát jól van — azonban most menjen — menjen — mert nem győzöm tovább!

Midőn Assanow ezután megírta Natáliának Badenbe, hogy Lenskyvel minden el van intézve és a válás ki van mondva, hozzá téve:

»Kötelességemnek tartom veled tudatni, hogy Lensky az egész ügyben nemcsak tisztességesen, de határozottan, nemesen viselkedett:

Egyidejüleg ezt írta nejeének:

— »Nem értem ezt az embert: figurez-vous, hogy én magam is egy percig egészen sous le charme voltam. A nemeslelkűség egész örvénye lakozik e szörnyetegben! Hatalmas, egy természet.«

A míg a válás még csak készülöben volt, a míg az értekezések folytak, bizonyos neme az ideges, felcsigázott életnek buzdította Natáliát lázas nyugtalanságra: gyöngéd, támogatásra szoruló lényét önálló akaratereire csigázta fel, melyre senki sem hitte volna képesnek.

Azonban — alig volt kimondva az utolsó szó, alig volt a válás véglegesen megállapítva, bánatos, magába zárkózott melenkolia vert erőt rajta, melyből semmi sem volt többé képes őt kiragadni.

Még három évet élt a válás után — három évet, melynek minden egyes órája végtelen hosszadalmassághan nyult el és az emlékezetben egyetlenegy, fénytelen, hideg, reménytelen nappá olvadt össze — hasonló az éjszakai éghajlatok ama napjaihoz, a midőn a nap messze kiterjesztett bádgyadt színű sugarakkal, lohán áll az égbolton huszonnégy órán keresztül és az éjtől a frissítő árnyékot sajnálja, a naptól pedig a fényes világosságot.

Gyötrelmének keresett élénkítéséhez járult még az is, hogy Maschenka, aki valódi imádatl csüngött apján és gyermeki ártatlanságában természetesen nem értette a tényállást, az anyát eleinte félős, kétélű kérdésekkel ostromolta a válást illetőleg. Natália nem felelt, összevonta szemöldeit és elfordította a fejét. Ilyenkor aztán Maschenka néha haragra lobbant és kitört. Forrón szerető kis szive nem tudott belenyugodni, hogy bálványától megfosztották. (Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek.

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tanrendek, ellapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vagy nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

**Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.**

Hirdetmény.

Óvadékkal rendelkező
pénzbeszedő

felvétetik.
Ajánlatok alulírott pénz-
intézetnél nyújthatók be.
Magyar Bank Részv.
Társaság.

HIRDETESEK

jutányos árban felvételnek a
„TISZÁNTÚL”
kiadóhivatalában.

Biharfüred

a legkellemesebb üdülőhely
és minden igényeket kielégítő klimatikus
gyógyhely

junius hó 15-én megnyitott, mely
bővelkedik a legremekebb természetű
szépségekkel. Igen kellemes, északi
széltől védett éghajlattal. Modernül
berendezett 70 vendégszobával. Kitűnő
konyhával és ellátással.

Klimája befolyásolja a légzést, azt kiadóbbá,
mélyebbé teszi, az anyagcserét tetemesen fo-
kozza, a vérkeringést emeli, a test hőmérsékét
szabályozza, az izomzat tevékenységét emeli, az
étvágyat, emésztést fokozza s az álmatlanságot
megszünteti, az izzadást megszünteti.

Vasutállomás Belényes

Prospektust kívánatra bélyeg és díjmentesen küld a

Fürdőigazgatóság.

Nagyvárad

**Cabaret
a Bazarban**
kedvezőtlen idő esetén az
étteremben.

a Latoure

opera parodisták.

Ferenczy

Mata

és az összes szerződött tagok
fellepte

RUZSINSZKY

ILONA

az ország legszebb
hangu primadonnája,
mint vendég

Ma nagy

Gyermekelőadás.

Reservált helyek egész nap a Bazar-
kertben megrendelhetők.

Belépő-díj 1 korona,
fentartott hely 2 korona

Kezdeté 8 és fél órakor.

Tisztelettel

Hatvani Károly,
igazgató.

Brün-königsfeldi gépgyár

ajánlja kitűnő szerkezetű benzin és petróleum motorait, kisipar-takarmány, kannák, víztelepek, satöbbi részére 2—30 lóerőig, benzin lokomobilokat és benzin-lokomobilos cséplőkészleteket, legolcsóbb üzem szivó gázmotorokat.

Kerületi képviselő: **Hensenkamp Ernő, NAGYVÁRAD,**
Szent János-utca 12. sz.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Elsőrangú gyártmány!

Saját gyártmányu, vörösre festett végű

Kéveköteleimet a legerősebb kivitelben

kitűnő minőségű

Kötélgyártmányaimat

a legmérsékeltőbb árban, valamint **mindennemű zsákok és pony-
vákat,** eredeti **gyári árban** számítok.

Egész mérsékelt díjért kölcsönzök **uj zsákokat és ponyvát.**

I. Weisz Mór.

Gyár: **Kolozsvári-utca,** (haját ház.) — Iroda és főraktár: **Kossuth-u.** (Andrényi-palota)

Telefon 299.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobočka István birneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorkodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kiszűrdő-u. 17. sz. alatti saját házában megnyitott szabó üzletemre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak színtartó, erős, jó szövetből való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.
Nagyvárad, Fürdő utca 17. szám.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsók
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Az első nagyváradai műbutorgyár

18 üzletét

f. évi augusztus 1-től

Fő-utca Guttmann-házban

nyitja meg, hol az eddig ismert olcsó
saját gyári árban

nagy butorkiállítás

fog a t. vevőközönség rendelkezésére állani.
Bárminemű butorokat kezesség mellett
saját gyáramban készítek.

Költségvetésekkel, rajzokkal, készséggel
szolgálok díjmentesen.

Büchler Márton

Telefon 626.

152 1—50

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000.000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára teendő felemelését határozta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi július 15-ig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adának ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapsabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésekre vonatkozó intézkedése.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

HAÁSZ MANÓ női kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

Mindenkit meglepő nagy mennyiségű nyári ujdonságok érkeztek. Gyönyörű sima és mintázott grenaduok, paplanok, sima és aszurozott ruhavásznak himzett batisztok és remek kivitelű sephirek, blousok. Ugyiszinte batiszt és vászon, himzett ruhák. Továbbá minden cikkben is óriási nagy raktár.

S tekintettel a nálam lévő mindenki által ismert óriási forgalomra, az áraim legolcsóbbak.